

Met sapanalyse naar goede bemesting

Perssapanalyses van witlofwortels kunnen veel vertellen over de voorgeschiedenis van de teelt op het veld. Ze vormen aldus de achterdeur waardoor meer bekend is geworden over de gewenste bemesting op het veld. Met een juiste 'vertaling' geven ze meer inzicht in de bemestingsbehoefte per ras.

Al vier jaar doet Dirk Bakker perssapanalyses bij witlofwortels. Hij is bemestingsdeskundige bij W. van Iperen in Westmaas. Inmiddels kan hij door middel van deze analyses aangeven of een partij wortels wel of niet geschikt is voor de trek. Ook de bemesting tijdens de trek kan er op worden afgestemd. En wat zeker zo belangrijk is: per ras is nu aan te geven wat de meest gewenste bemesting op het veld is.

Het nemen van een perssapanalyse tijdens de teelt op het veld noemde u ooit zinloos.

Dat is het ook. De gehalten in een wortel veranderen namelijk enorm. Dat was voor sommigen aanleiding om te zeggen dat perssapanalyses sowieso niet zinvol zijn, maar tijdens de bewaring van de wortels ontstaan niet meer van die schokkende veranderingen die je tijdens de teelt wel ziet.

In hoeverre leidt de perssapanalyse tot een beter resultaat in de trek?

Misschien win je er 10 tot 20% mee. De rest is bepaald op het veld. Van de teelt op het veld hadden we nog veel te weinig kennis. Dankzij de perssapanalyse zien we nu waar we in het veld op moeten letten. Via een achterdeur komen we er dus achter wat daar is gebeurd.

Ik heb de perssapanalyses per gebied vergeleken, en dan kom je echt tot schokkende conclusies. Eén trekker liet zijn wortels in Zeeland telen bij een zéér zuinige akkerbouwer. Daar vond ik in het

perssap een kalicijfer van 198. Dat is natuurlijk te laag.

In andere gebieden vind je weer heel andere cijfers. Neem Heerhugowaard. Daar telen ze kool, kool, kool, aardappelen en weer kool. Ieder jaar weer wordt er 360 kg Kali-60 gegeven. Vaste prik. Voor kool weet ik het niet, maar met een witlofwortelteelt gaat het dan echt mis. Daar vind je in het perssap kalicijfers ver boven de 300. In de trek kun je dan nog wel iets bijsturen, maar beter is het om al op het veld te streven naar de ideale mineralenverhoudingen.

Wordt er in de praktijk al rekening mee gehouden dat de bemesting per gebied verschilt?

Bij Nunhems' vroeg men zich al jaren af waarom hun rassen het in het ene gebied wel en in het andere gebied niet goed doen. Mede dankzij perssapanalyses weten we het antwoord. Hun rassen krijgen bij een laag kali-gehalte snel problemen. Op zwaardere grondsoorten met minder

Trekker moet K/Ca-verhouding beter in de gaten houden

kaliumreserve-bijvoorbeeld de Hoeksche Waard of de Wieringermeer worden vooral met Focus minder goede resultaten behaald. Focus, met in het perssap een K-gehalte van 198, gaf een enorme roodverkleuring. Ook al stuur je in de trek bij met kali, die roodverkleuring blijft toch een probleem. Een ander mooi voorbeeld is Magnum. Die geeft in gebieden met een hoog kali- en een laag magnesiumgehalte tot honderd procent bruine pit.

Zijn er per ras echt zulke duidelijke verschillen?

Van bepaalde rassen weten we nu dat ze meer N- of K-behoefstig zijn dan andere. Salsa doet het bijvoorbeeld prima bij een naar verhouding lage stikstofvoorraad en een hoog K-getal. De perssapanalyses van Pax geven echter aan dat dit ras hogere meststofgiften verlangt. Als aan die speciale eisen wordt voldaan, zijn het beide uitstekende rassen.

Is magnesium zo belangrijk?

Oosterbeek kent geen richtlijn voor magnesium in de akkerbouw, wél in de tuinbouw. Maar als je dié richtlijn aanhoudt, zijn de magnesiumgehalten heel vaak veel te laag. Dus pas ik de tuinbouwnorm toe met een verlaagde norm. Een teler die steeds goed lof trok, maar waar de wortels een wat hoog K- en wat laag Mg-gehalte hadden, heeft het jaar daarop bemest met extra magnesium en met wat minder kali. Het lof bleek daardoor duidelijk gezonder en glanzender. We zijn alles perfect aan het regelen, maar laten een belangrijk element als magnesium links liggen. Het wordt hoog tijd dat we dat element in de adviezen meenemen.

Is bespuiting van het gewas met bitterzout niet voldoende?

Het geeft alleen een optisch effect. In de wortelanalyse vind je er niets van terug. Ik pleit voor een goede magnesiumbemesting, waarbij, als toch nog magnesiumgebrek optreedt, bitterzout of magnesiumchelaat wordt gespoten. Die bespuiting zorgt in ieder geval wel voor een ongestoorde groei.

Eén van uw stellingen is dat wortels met een hoog N-cijfer niet perse slecht hoeven te zijn voor de trek.

Niet alleen de stikstof maakt uit of een wortel geschikt is om te trekken. Ik heb een mooi voorbeeldje gezien van twee partijen wortels met een hoog N-gehalte. Volgens onderzoek van het CABO in Wageningen moet dat leiden tot veel bruine pit. Maar hier was dat bij één partij helemaal geen probleem. Toen bleek dat behalve stikstof ook de kali/calcium-verhouding heel belangrijk is. De 'bruine-pitvrije partij' had 222 K : 48,9 Ca. Bij de andere partij was dat 282 : 29,9. Als je dat uitrekent, kom je bij de een op een K/Ca-verhouding van 4,5 en bij de ander op 9,4. Dat zijn schokkende verschillen. Die K/Ca-verhouding moet een trekker beter in de gaten houden. Als hij dat bij alle partijen doet, zal hij al snel bepaalde conclusies kunnen trekken. Registreren is oh zo belangrijk. Een perssapanalyse kost f100,-. Veel telers denken dat die analyse alleen nodig is bij gebruik van een A- en een B-bak. Maar je kunt er veel meer

mee. Dankzij die analyse weet de trekker dat hij bepaalde rassen bijvoorbeeld in de teelt op het veld meer van een bepaald element moet geven.

Is chloor ook een element om in de gaten te houden?

In de trek heb ik chloor wel eens als groeiremmers toegepast. Vooral Salsa en Rumba zijn soms van die floddere. Met chloor kun je de groei een eind remmen. De vraag is alleen: hoeveel moet je gebruiken? Dat is primair onderzoek. Uit de

praktijk hoor ik ook wel eens dat keukenzout - dus NaCl - aan het proceswater wordt toegevoegd. Daar heb ik nog nooit een positief effect van gezien. De natrium gaat namelijk de concurrentie aan met onder andere kali, waardoor een eventueel positief effect mank gaat. Bij bemesting zul je steeds in gedachten moeten houden dat alles als een web aan elkaar hangt.

In Groningen heb ik in een aantal grondmonster-analyses een paar keer een hoog Cl-gehalte gezien. De wortels

Bakker: „Blijkbaar gaat het verhaal dat alle chloor uitspoelt niet op”

die er van af kwamen, gaven een erg slecht trekresultaat. In dat gebied wordt nog laat in het seizoen veel Kali-60 gestrooid omdat het zo goedkoop is. Blijkbaar gaat het verhaal dat alle chloor uitspoelt niet op. In ieder geval zullen we er mee moeten oppassen. Het probleem is alleen wat je moet doen als een hoog Cl-gehalte in de wortel wordt gevonden en de boer heeft toch geen chloorhoudende meststoffen gestrooid. Dan weet ik niet wat de trekker doen moet. Dat zou ik eens per gebied moeten bekijken.

In België wordt een bemestingsadvies in de trek zonder NH4 gegeven. Waarom is dat?

In het verleden is wel eens gebleken dat de pH naar beneden giert als bij het aanzuren een bepaalde grens is overschreden. In dat geval treedt wortelverbranding op. De angst dat dat gebeurt is echter niet terecht. NH4 is een concurrent voor Ca. Maar het om die reden weglaten uit het voedingsschema kost opbrengst. Dat heeft proeftuin Breda al in 1988 aangetoond.

In proeven waar de trekperiode in twee fasen wordt verdeeld met eerst een laag- en vervolgens een hoog kaliumniveau wordt het effect van ammonium bij mijn weten nog niet meegenomen. In de eerste trekfase van twaalf dagen kan die ammonium worden weggelaten, terwijl toevoeging ervan in de tweede fase een opbrengstverhogend effect zal laten zien. Deze trekwijze kan echter alleen worden toegepast door trekkers die steeds de per dag te oogsten rij of rijen op één bassin hebben staan. Lang niet alle bedrijven hebben dat.

Als je met bemesting een ras kunt sturen, zou je de resultaten van de tot nu toe gehouden rassenproeven in de prullenbak kunnen vegen?

Dat lijkt mij wat overdreven. Maar toch. Ik kijk bij de bemesting altijd maar naar de glasteelt. Zaadfirma De Ruiter beproeft haar tomaterrassen op diverse bemestingsschema's. Vorig jaar introduceerden ze een ras dat naar de mening van enkele onderzoekers niet helemaal voldeed. Nu zegt De Ruiter aan de hand van een plantsapanalyse: dit is een goed ras, maar dan wel bij dat voedingsschema. Zoiets zal er ook bij witlof wel komen. Dan kijk ik maar weer even naar die Pax. Als je weet wat 'ie hebben moet, is het een perfect ding. Als het rassenonderzoek meer met aangepaste voedingsschema's zou gaan werken, zou je beslist heel andere resultaten zien. ■